

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se rena primerno zmanjša.

Rok opis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištv. (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za polleta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 3 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Okó za okó, zob za zob.

Mnogi so tega mnjenja, da sedanja vlada s svojimi nasprotniki veliko prerahlo, prekrotko postopa, in da jej to mnogo škoduje, ker nasprotnikom vsled tega pogum le raste. V starih časih je veljala pravica „okó za okó, zob za zob,“ kdor je drugemu zob izbil, zgubil je tudi enega svojih zob, kdor je drugega umoril, bil je za kazen še sam vsmrten. Ko bi sedanja vlada hotela z nasprotniki ustavoverci tako delati, kakor so oni poprej z nami, kako vpitje bi pač bilo po nemškutarskih listih! Ko bi se njih časniki zapored konfiskovali, ko bi se Nemcem usililo slovansko uradovanje, slovanski jezik v šole, ko bi se pri volitvah s celim vladnim aparatom delalo zoper liberalce, ko bi se nemško-narodni učitelji, uradniki in profesorji preganjali, sploh, ko bi se vse godilo Nemcem, kakor se je nam, — ali bi se smeli kaj pritožiti? Po starem pravu maščevanja, po pravilu „zob za zob,“ godilo bi se jim le po zasluženju.

Toda sedanja vlada ni strankarska vlada, ona z ustavoverci neče tako ojstro ravnati, kakor so prej oni z nami. Ti bi jej toraj morali še hvaležni biti, ne pa toliko napadati jo. Kajti v pogledu na njih krivice se ustavovercem še veliko premalo, ali skor nič ne poplačuje. Ko bi pa le Taaffeja toliko časa dregali, da bi ga res spravili iz ministerskega stola, zna se jim zgoditi, da pride za Taaffejem Hohenwart, da prime za krmilo strankarska, in sicer naše stranke vlada. V tem slučaju zna se pač pripetiti, da staro pravo „zob za zob“

vsaj v nekoliko meri zopet v veljavo pride; zato bi morali centralisti, če so pametni, šele prav podpirati Taaffeja, ki tako lepo z njimi ravna, in jim skor čutiti ne dá šibe, ki so jo v obilni meri zaslužili, ter je še zdaj dan na dan prosijo s svojo trmoglavostjo.

Akoravno pa mi odobravamo zmerno postopanje sedanje vlade, vendar jej moramo očitati, da njena popustljivost in potrpežljivost že krivična postaja. Človek sme samo tako daleč dober biti, dokler nihče pri tem krivice ne trpi. Dobrota nasproti hudodelniku je pa krivična in nedopustljiva, dobrota postane okrutnost, ako krivici potuho daje ter pravičnega in zatiranega ne brani. Stare krivice ne popraviti, ampak jih mirno gledati, to ni dobrota, pa tudi ni nepristranost. Nepristransk zamore le tist biti, kdor je v resnici pravičen, in krivice nikakor ne trpi. Ker pa grof Taaffe toliko krivic iz prejšnjih časov še vedno v veljavi vidi, pa jih vendar ne odpravi, zato ga smemo po vsej pravici grajati, kajti mehkost in popustljivost na škodo pravice in resnice se je še nad vsakim maščevala in se bo tudi nad sedanjo sicer pošteno vlado. Grof Taaffe vé ali bi moral vedeti, na kakov način je bil voljen sedanji deželni zbor kranjski, in vendar ga ne razpusti! Koga se plaši? In čemu se je treba bati njemu, kdor ima pravico na svoji strani?

V deželnem zboru predarelskem je večina konservativna, deželni glavar je pa liberalce! V deželnem zboru tirolskem in solnograškem je ravno taka. Ustavoverci so povsod liberalce imenovali za deželne glavare, ne gledé na to,

kaka je večina v zboru. Take kričeče krivice pusti Taaffe vse naprej veljati, on si pusti po lastnih organih opozicijo delati, on pusti svoje zaveznike na cedilu, dá, celó krivica se jim godi, pa on je ne zabrani. Da se deželni glavar vzame iz večine, to je vendar le pravično; pa Taaffe si niti tega ne upa storiti! Ali se zamore taka popustljivost, tako slabotna in krivična „nepristranost“ zagovarjati ali celó odobravati? Nikakor ne! Mi ne zahtevamo, da bi se Nemcem taka krivica godila, kakor se je nam, mi ne zahtevamo razzodbe po pravu „okó za okó“; to pa smemo od „pravične in nepristranske“ vlade, kakoršno se sedanja imenuje, vendar pričakovati, da bo odpravila vsaj najbolj kričeče krivice iz prejšnje dobe, kajti pod tem „nepristranost“ nič ne bo trpela, nasprotno bi se smelo reči, da je vlada strankarska zoper nas, na našo škodo, ker pusti, da se nam krivica dela, pa tega ne odpravi. Razpuščenje kranjskega deželnega zbora, uvedenje jezikove ravnopravnosti, premeščenje našega jezika nezmožnih uradnikov in profesorjev v druge kraje in še druge naše težnje, to so vse stvari, ki jih zahteva pravica, ne pa mi. Nepristranska vlada naj zadosti najpoprej pravici, potem se bomo začeli še le za koncesije poganjati, če bomo katerih potrebovali.

Razpuščenje deželnega zbora ni nobena koncesija za nas, ampak le zadeva vesti vsake pravične vlade; nam ni treba nič prositi, ampak samo povedati, kako je bil ta zbor voljen, in to so naši poslanci že storili; vlada pa je potem po svoji vesti zavezana, zadostiti raz-

Pijanec.

Našim ljudem podomačil Vilinski.

Malopridneži.

(Dalje.)

Krčmarjeva Anica: „Kdo drug bi bil nek kriv, če ne ona, mlada mlinarica, ki od same ošabnosti in prevzetnosti ne ve, kako bi stopila. Na nitki ga vodi kakor psička.“

Logar: „In kako ga ima, tista bogomoljka! Prav imaš Anica. Ona je za grmom, ona. Enkrat sem bil tam, pa me je gledala kakor jezni mačur, z očmi me je hotela prebosti; še poklicala ni Janka k meni, ki sva si stara prijateljca, ki sva ga časih nesla pod kučmo, da sva se oba pobirala. No, pa meni, pa vrata zapreti, pa ta — koj pred nosom! Prebita para. Krčmar! prinesi mi žganja, da si jezo poplaknem; še zdaj me jezi, meni pred nosom zapreti, pa meni!“

Kolarski hlapec: „O, Katinka je žena, da malo tach. Ko bi se jaz kdaj ženil, le tako bi vzel, samo da bi jo našel, pa je ni take.“

Krčmarjeva Anica: „Rada bi vedela, Jur, kaj da ima Lenka tako posebnega na sebi. Sama prevzetnost jo skupaj drži; slišala sem tudi, da ga že klofta, siromaka.“

Kupec: „Ta je pa bosa. Janko? pa bi se pustil uhati? Iz slame bi si ga mogla narediti. Katinki se ne more nič oponašati. To je pa res, da mu skozi prste gleda, ker neče za vsako stvarico besedi imeti. Na vse to pa jaz vendar pravim, da mora Janez zopet med nas.“

Vsi: „Dobro, Janko mora zopet med nas, ta velja!“

Kolar: „Naj nas ne gleda kakor potepuhe in pritepine, saj smo pošteni ljudje, pošteni, to rečem da.“

Logar: „Pa naj zopet plačuje za nas.“

Mlinar z Jarovine: „Na, potlej se ne bo več bahal s svojo premožnostjo. Pa ljudje tudi ne poreko: ne zaupamo mlinarju na Jarovini.“

„Kupec: „Kaj se bomo ongavili. Filip logar, ti se podstopi tega posla. Ti si prebrisan, samega vruga vženeš, če je treba; kaj tacega je ravno zá-te. Ako se ti posreči, no, veš, pa tudi nisem tak, kaka šleva, tri funte najboljšega tabaka ti priongavim, se reče, ti dam za nameček.“

Kolar: „Filip, zdaj velja, zdaj pokaži, da si korenina, da nimaš zastonj tolikih brk pod nosom, da bi oné pod njimi stal kakor pod streho.“

Krčmarjeva hči: „Da, da, Jur, prav imaš,

Filip je mož za to, Filip; ta bo Janka na lim dobil; ošabnica, ta Lenkasta, naj pa le od jeze počí.“

Mlinar z Jarovine: „Jaz pa plačam vedro vina, ako ti pojde po sreči, Filip, pa skupaj ga bodemo pili.“

Krčmar: „A jaz ga precej prinesem pet čutar na ta račun. Le primite se.“

Filip: „Kako mi upijete, žrjavi, da ne vem, kje imam glavo. Janko mora priti. To se lahko reče, a druga je, če pride. Čajte, da malo pomislim... Je že! živio! Ga že imamo. Haj, krčmar, le še ga prinesi. Stava je narejena.“

Krčmarjeva Anica: „Sem védela, da Filip jo bo iztuhtal, je pametna glavica.“

„Kolar: „Kako boš pa začel? Filip, kako ga boš prijel?“

Logar: „To je moja briga, kako ga primem. Krčmar, le gori z njim. Ta gre na stavo, kaj ne mlinar.“

Mlinar z Jarovine: „Naj le gre. Krčmar, tu imaš precej pet forintov, če izgubim, naj pa grede; ne bo se svet podrl; če jih imam ali pa ne.“

Logar Filip: „Vidiš jih, mojih pet forintov, vidiš, več jih pa nimam, jutri bom pa gledal, od kod me kaj doleti. Grajščak me

žaljeni pravici, naj smo potem mi federalisti ali centralisti.

Kjer koli sedanja vlada kako krivico odpravi, vpije nemško-liberalna stranka o koncesijah za nas. To pa niso nobene koncesije, če se nam to dá, kar nam je bilo po krivici vzetega, če se nam dá, kar nam je obljubljeno po ustavi. Ako se nam dovoli slovenska gimnazija v Ljubljani, vpili bodo precej o koncesijah, o „slovenisirung“. Pa kjer je že vse slovensko, kakor na Kranjskem, tam ni treba nič slovenizirati, če se pa stare krivice odpravijo in se nam dajo šole narodne, kakor nam gredo po človeških, po ustavnih in Božjih postavah, ali je mar to kaka koncesija? Ali je to darilo, če se blago pravemu lastniku nazaj dá?

Kakor pajek muho s pajčevino oprede, da jo potem lahko zadavi, tako so nas opredili nemški ustavaki in nemškutarski liberalci s svojimi lažnjivimi frazami, in dolgo časa bo še trpelo, prej da to pajčevino vso raztrgamo, ter se s prostimi peruti povzdignemo pod svobodno nebo.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 11. junija.

K premembi volilnega reda na **Českem** delajo nemški listi svoje opazke, iz katerih vsih pa se bere edini ta razlog, da Nemci na Českem ne smejo v manjšino priti, drugzega razloga ne vedó. Da je na Českem samo ena tretjina Nemcev, dve tretjini pa Čehov, to nič ne briga teh „liberalcev“, prva stvar jim je edino le nemška hegemonija. Oai pravijo, da sprememba volilnega reda meri samo na to, da bi Čehi v večino prišli. Naj bo volilen red, kakoršen hoče, samo da je pravičen, pa morajo Čehi po natornem zakonu v večino priti. O českih grajščakih pa je znano, da so ravno najbogatejši pri česki stranki, ustavovernih pa je več, vendar imajo veliko manjša posestva. Velika krivica je to, da oni, ki plača samo 300 gid. davka, več velja, ko oni, ki plača 100.000 gid. davka. Eden od českih plemenitašev plača 213.000 gid. davka na leto, mnogi drugi slovanski grajščaki plačajo od 10 do 50 in 100 tisoč davka, pa ti gospodje nemale no-

benega poslanca v deželnem zboru, ker je onih malih nemškutarskih grajščakov več, ki plačajo komaj po 300 in nekaj več davka, pa premagajo z množino glasov one bogate in prave grajščake. Novi volilni red pa hoče tej krivici konec storiti, in razdeliti volilce velikega posestva na šest oddelkov, namreč najbogatejši bi volili za se 32 poslanca, in ker je tukaj česka stranka v večini, noče ta sprememba ustavovercem po volji biti. Drugi velikoposestniki bi volili v petih okrajih, in v treh od teh okrajev bi zmagali zopet Čehi, Nemci pa bi prišli potem v manjšino, in to ne ugaja centralistični kliki. Se ve da. To pa jim je po volji, da voli zdaj 10.000 nemških meščanov enega državnega poslanca, 70.000 českih meščanov pa tudi nič več ko enega. Volilni redi Schmerlingovi so povsod enako krivični, in tu ne pomaga nič drugzega, ko nov volilen red na pravični podlagi sestaviti in kar oktroirati! Saj je bil tudi sedanji volilni red oktroiran, kaj se bodo potem pritoževali?!

V Solnogradskem deželnem zboru so nemškutarski liberalci izstopili, ker namestnik deželnega glavarja ni bil imanovan. Deželni glavar je namreč liberalec, kakoršne je prejšnja vlada povsod nastavila. Dve tretjini poslancev pa je katoliških. Da bi pa dvetretjinska večina ne mogla spremeniti volilnega reda, imenovala je vlada enega od konservativcev za namestnika deželnega glavarja, in kadar je prišla kaka važna dve tretjini potrebujoča stvar na vrsto, odstopil je deželni glavar svoj sedež svojemu namestniku, ter glasoval z manjšino, večini pa en glas vzel; tako večina ni mogla nič važnega skleniti. Te igre so se konservativci naveličali, in naposled ni hotel nobeden iz njih več vzeti stopinje namestnika deželnega glavarja. Iz tega uzroka pa so zdaj liberalci izostali.

Čuje se, da hoče **štajarski** deželni zbor neko nemško demonstracijo napraviti. Svet se menda ne bo podrl zavolj tega.

Gališki deželni zbor se je odprl z nagovorom cesarskega namestnika, kateri je povdarjal avtonomistično stališče. Tudi to se ne dopada našim centralistom.

Cesar potuje po Česki, povsod z navdušenjem sprejet. Kedaj bomo mi Slovenci tako srečni, da bi zamogli v naši sredi pozdraviti

vladarja, ter da bi nam prinesel dolgo zaželjeno narodno ravnopravnost. V pogledu na ministerski ukaz za česke dežele moramo opomniti, da pri nas ničesa ne vemo o narodni ravnopravnosti. Še danes smo videli nek poziv ljubljanske okrajne sodnije, ki je pisan za slovensko ženo, ktera besedice nemški ne ume, v nemškem jeziku. Ali mi nemamo nobenih pravic v Avstriji? Zakaj se nam to ne dovoli, kar se je dovolilo Čehom?

Vnanje države.

Na **Nemškem** ne vedó, kako bi se poravnali s katoliško stranko; liberalci in protestanti bi radi katoličane potlačili, pa ti se jim ne udajo, in to so že pokazali, zdaj bi se sprava najlože dosegla, ko bi katoličani po zmagovalnem boju odstopili od svojih pravic, uklonili svoje tilnike pod neumno in onemoglo trmo liberalcev in „staatsomnipotenzlerjev.“ Stari Bismark sam je v veliki zadregi; Avstrijo je premagal, pa vbozega papeža, ki nema vojakov, ne denarja, njega ne more premagati, tako velika je moč Petrove skale!

Noben od slovanskih knezov na Balkanu ni šel v Petrograd k pogrebu **ruske cesarice**, ko sam nemški Battenberg, knez Bolgarije. Ali ni Rusija osvobodila tudi Srbije in Rumunijo? Pri tej priložnosti lahko rečemo, da nismo nikoli imeli simpatij za onega v Parizu izgojenega Milana belogradskega.

Izvirni dopisi.

Iz Koroške dne 8. rožnika. V četrtek bo volitev deželnega poslanca v Velikovcu na mesto umrlega Ullmana. Mi upamo, da bo vsaj to bart zmagal naš vrli Einspieler. Saj on je tako rekoč edini delavni rodoljub na Koroškem.

Narodne razmere so pri nas tako žalostne, da b se človek kar zjokal. Ljudstvo je pošteno, kakor drugodi: po Slovenskem, toda nema nobenih voditeljev. Naša inteligencija se vsa v Celovcu pokvari. Ne morem vam popisati, kako sprideno gujezdo je ta Celovec. Poleg popolnega brezverstva je tukaj strastno sovraštvo do „bindišerjev“ doma. Slovenci, ki se tukaj šolajo, se čisto ponemčijo, tako da še svoj materni jezik pozabijo, in če vkup pridejo, se med sabo nemški pogovarjajo. Čudili se boste,

plačuje kakor psa. Jaz pa zanj delam in se potim, da nisem človeku podoben. Bog mi grehe odpusti. Potlej se mu pa še priklanjam, gospodu grajščaku se do tal priklanjam, pa hrbet zvijaj in krivi kakor maček, gospej grajščakovi pa roke liži, pa tekaj sem ter tje, ako tudi iz gojzda ves spehan pridem, iz gojzda, kaj mislite, ki se ondukaj s tatovi pipijem in rujem. Nocoj se imam zopet po gojzdu vlačiti celo noč, zadeti se v kako jelšo, butniti v kakov hrast, dvajsetkrat pasti čez kakov štor in nazadnje zvaliti se v kakov graben in kopati se v njem, potlej pa tatu v pest dobodi. Kaj malo? Gojzdi naj se razdele, da bo vsak kaj imel, pa ne bo treba kraje“

Kupec: „Le pusti, pa izbij si to iz glave. Raje tuhtaj, kako Janka na svojo stran dobiš. Tako-le naredi, logar; če bi ga . . . veš, če mu . . .; pa kaj ti bom pravil, saj si zvit sam bolj ko kozji rog.“

Jarovinski mlinar: „Tako naj bo, kakor smo rekli. Že velja, tovarši! zdaj pa domu, pozno je že, če ne, do zore še spat ne pojdemo, kakor se vidi.“

Kolar: „Na Jankovo zdravje. Živio!“

Logar: „Živio! naš stari drug, naš stari

prijatelj! Vi ne veste, kako ga bom, bom ga pa; v osmih dneh bo v mreži, v zanjkah ga bote videli, Janka pa, kako bo otepal kakor podkovan karf krakovski.“

Na to vsi vstanejo. Logar si suknjo do vrata zapne, vrže puško čez ramo in ko stopijo čez prag, jo zapoje:

Po noči, na ravnem,
Volka se ne strašim
mam puško itd.

Pa so se razšli. Vsak proti svojem domu so se majali in preden so domu prišli, je še vsak parkrat pot premeril, kako ki bila kaj široka. Kolarski hlapec je zmerom mrmrljal: „Janko mora priti, na vsak način mora priti; priti mora, če ne mu črepinjo razbijem, pa tudi prišel bo, če le šiškar ni.“

5. Skušnjava.

Naše ljudstvo pravi, da kadar jame koga nesreča obiskavati, ga ne obišče enkrat in pa, da tudi sama ne pride. Taka je bila pri Prašnikovih. Stari mlinar je legel in sam mestni zdravnik je rekel, da ne bode ustal, ker zá-nj ni več pomoči. Druga nesreča je zadela pa zakupnico na Dobovi. Hiša jej je pogorela in s hišo tudi vse drugo gospodarstvo. Janko jej

da žita, jej posodi konja pa vola, da bi si zopet kaj opomogla; jej ni bilo posebno težko, kajti imela je sama še precej denarja postranjenega. To je bilo zá-njo velika dobrota, ker Janko bi jej ne bil mogel nič v denarjih posoditi. Plačati je imel posledni dolg okoli dveh tisuč forintov. Upnik ga ni hotel dalje čakati, po nobeni ceni ne. „Prihodnji pondeljek, je dejal, hočem plačan biti, vzemi kjer češ.“ Stari mlinar je rekel Janku, naj se popelje v mesto pa ondukaj dobi na posodo tistih dva tisuč forintov.

„Katinka,“ pravi Janko, „jutri grem v mesto, da na posodo vzamem dva tisuč forintov. Zidala sva, to nama je pobralo; je pa tudi hiša vredna lepega denarja. Žita nam ne kaže prodajati, ker je cena preveč padla.“

„Je že prav tako, Janko. Za kakih šest tednov ali pa za dva meseca nama bo dober človek rad kaj posodil. Le pojdi, vem, da dobro opraviš. Potlej bomo brez skrbi.“

Drugo jutro zgodaj napreže Janko konja. Pri odhodu mu žena priporoča, naj se brž vrne pa brez potrebe nikjer ne ostaja. „E, ne bom dolgo od doma, reče Janko, o angeljevem češčenju sem pa že doma, pa nekaj ti bom

pa je vendar resnica, da je ranjci Janežič v družbi vedno le nemški govoril. S tem mu nečem nič od njegove zaslužene slave vzeti, pa navajam to le kot dokaz, kako se na Koroškem slovenski izobraženci temeljito ponemčijo. Kdor pri takej odgoji še kaj ljubezni za svoj zaničevani narod ohrani, ta je res bela vrana, in taki dve beli vrani bila sta vsigdar Janežič in Einspieler, kajti naslednikov nima nobenih. Če se pa sol pokvari, s čim bomo solili? Če narod voditeljev nema, kako bo napredoval? Kmetje so pošteni in čudili se boste, če vam povem, da je mnogo priprostih kmetov iz lastnega nagiba naročenih na slovenske liste, še jaz jih več poznam, ki so na „Brenceljna“ naročeni. Inteligencija pa je vsa za nič, razun kakih 5 ali 6 duhovnikov; učitelji so pa vsi odpadniki; saj še slovenski ne znajo, ter slovensko mladino z nemščino mučijo. Kake so pri nas šole, to spominja že na turške razmere, pa kaj rečem, saj so še Bošnjaki pod Turkom smeli veseliti se svojega slovanskega jezika, koroškim Slovincem pa se materni jezik sistematično krade in z nogami tepta.

Srečni so le še slovenski hribovci, kjer ni šol, in otrok ne morejo z nemščino pobijati. Koroška inteligencija ima za svoj princip edino le jesti in piti, pa zabavati se; viši vzori se v Celovcu že iz mladosti izpulijo, ker je mesto čisto materijalistično in liberalno, kakor so vsa renegatska gnjezda. Duhovščini pravijo le „pfa“; duhovščina sama pa se drži večidel le koroškega principa „lei lassen.“ Petje sicer kultivirajo Korošci, za ves drugi napredek so pa mrtvi; da slovenski narod v nevednosti ostane, to vedó vsi, pa se nihče ne briga za to, da bi narod zbudil in navduševal za dobro in lepo. Sami Korošci prav nič ne mislijo, ampak čakajo vedno le na parolo iz Dunaja, in dunajski judovski listi so jim edina duševna hrana. Rečem vam, da take dežele ni več v Avstriji; zato pa tudi vselej liberalce volijo. Da koroški Slovenci nima nobenega zastopnika niti v deželnem, niti v državnem zboru, to je slovenski inteligenciji, ali bolje rečeno, inteligenciji po slovenskem Koroškem „vse eno“, ker oni so navdušeni le za koroški „lei lassen“, namreč za nobeno stvar niso navdušeni. Slovenskim kmetom tako manjka duševne hrane, da gredó včasih v Ljubljano slovenske knjige kupovat, kajti „gospodje“ brez razločka

stanu jih vsi le z nemščino pitajo. Pri tem pa tudi od nemške literature nič pravega ne vedó, najbolj všeč jim je še „Weltblatt“, ker jim vse pové, če se je kdo obesil, ali če je kdo vtonil, ali če je ktereга strela ubila, za kaj drugega se ne zanimajo. Slovenski otroci morajo iti skozi vice nemških šol, prej da v življenje stopijo. Že v prvem razredu ljudske šole jim začnejo v glavo vbijati „ich bin, du bist, er ist“; kdor nekaj nemških besedi tolče, ta je še le človek, kajti „bindišar“, ki nič nemški ne zna, se smatra kot neumna živina. Kdor tukajšnje razmere opazuje, in ima kaj narodnega ponosa v sebi, mora se mu srce v prsih obrniti.

Meni je pri vsem tem le to nerazumljivo, od kod prihaja tisti grozni strah, ki ga imajo koroški Slovenci pred Nemci. Prvi uzrok bo ta, ker ne poznajo svojih pravic in ker mislijo, da so že rojeni kot sužnji. Tacega človeka pa nobenega ni, da bi jih podučil in jim povedal, da so z nemci enakopravni in da imajo pravico do svojega jezika. Če je kaka pravica na svetu, to se mora enkrat povrniti koroškim Nemcem, kako oni s svojimi slovenskimi sosedi delajo.

Za slovenske rodoljube pa nastane resna dolžnost, da se spomnijo svojih koroških bratov; zakaj, če bodo čakali na koroško inteligencijo, da bi ta vodstvo naroda v roke vzela, potem znajo čakati tako dolgo, da nobenega Slovence na Koroškem več ne bo. Edini, ki kaj dela, je Einspieler, in če on umrje, bodo pokopali menda zadnjega rodoljuba na Koroškem; on sam pa ne more dosti storiti, ker nema prav nobene podpore od nobene strani, pa se tudi preveč za celovške mestne zadeve briga, čeravno bi moral vedeti, da slovenski kmet nema nič od tega, naj se v Celovcu sklene to ali ono, ker Celovec je za Slovence tuje mesto. Mi potrebujemo samo enega takega agitatorja, kakor ga imajo Štajarci v dr. Vošnjaku, ali pa Ljubljanačani v Regaliju, potem bi se pri nas kmalo spremenilo, tako da bi se vsi Slovenci čudili, kajti naši kmetje so pošteni in značajni, kakor Gorenjci. Okoli Pliberka in po hribih okoli železne Kaplje, v Črni, v podjanski in v rožni dolini najdete še trdno slovensko korenino, kakor bi si je človek boljše železi ne mogel; toda že prej sem omenil, da se duhovniki in učitelji shajajo le z nemško gospodo, s sodniki, uradniki in špispurgarji, z njimi nemški kramljaajo, za sloven-

sko „rajo“ se pa ne zmenijo; samo da rež zraste in da ajda ne pozebe, pa je vse dobro; kajti če imajo kaj jesti, potem so ljudje mirni in ne gledajo v zvezde. Jaz vam rečem, da je dolžnost za vrle Kranjce, da našemu narodu pomagajo, ker od naše inteligencije ni ničesa pričakovati; če se Nemci mešajo še v take dežele, kjer nima nič iskati, zakaj bi se Kranjci ne smeli brigati za svoje koroške brate, ki jih je več ko sto tisoč, pa nima še toliko pravic, kakor so jih imeli Slovani na Turškem. Ko bi jaz mogel svoje pero v žolč pomočiti, ne bi vam mogel popisati vseh čutil, ki mi srce z gnjusobo napajajo, kadar vidim svoje rojake v taki bedi in to pod „pravično“ Taaffejevo vlado! Lahko bi kdo rekel: zakaj pa ti nič ne storiš? Na to moram samo opomniti, da je moj delokrog jako majhen, in to že veste, da kdor nema denarja, tudi nema veljave pri ljudeh. Naj mi Bog da srečo, da bi zadel prvi dobiček vaših ljubljanskih sreček, potem stojim dober za svojo faro, pa še kaj več. Sprejmite tedaj te odkritosrčne besede v vaš cenjeni list, pa bodite preverjeni, da je vse istina, kar sem vam pisal, pa še premalo sem povedal, kajti če bi hotel vse povedati, bi mi znal še kdo zameriti. Samo nekaj bom povedal, naj že bo, kakor hoče. Nek župnik v rožni dolini, ki je s slovenskim voditeljem dr. Bleiweisom vkup v šolo hodil, niti ni vedel, kaj je ta mož za nas, in slišavši, da je doktor zdravilstva, je prašal samo za njegovo zdravje. Za politiko se pri nas nihče ne briga, Slovence tlačiti in zaničevati, to pa dobro znajo, in to je po mojih mislih najhujša politika. Z Bogom za to krat, pisal vam bom še, če bo g. drž. pravdnik dovolil, kajti jaz pišem odkritosrčno, in taka pisava se včasih imenuje ojstra, pa je samo poštena. Zdravstvujte!

Domače novice.

V Ljubljani, 12. junija.

(Vabilo) gospodom udom narodne čitalnice v občini zbor v nedeljo, 13. dne t. m. dopoldne ob 11. uri. Edini predmet tega zbora je nova volitev odbora. V odbor po novih pravilih se voli 15 odbornikov, katerih 12 mora biti iz vrste plačujočih, 3 pa iz vrste sodelujočih, brez zaznamovanja, kdo ima biti predsednik, kdo blagajnik, itd., ker te potem voli izmed izvoljenih odbor sam. Ker zaradi raz-

v mestu kupil, Jančku tudi. Naproti mi ga pošlji, tega paglavčka, kadar bom blizu. No, pa z Bogom! Otroci, le vbogajte mater, če ne vam nič ne prinesem.“ „O, saj bomo, ata, prav pridni bomo. Konjička mi prinesite, konjička, ata, ki piska, pa ki gre!“ „Vse dobiš,“ obljudi Janko, pa požene.

V mestu jo Janko precej krene k bogatemu trgovcu, s katerim je bil velik prijatelj. Trgovec se kar nič ne obotavlja in Janku posodi, kolikor zahteva. Še dolžnega pisma se brani, dobro vedoč, da Prašnikovi so vselej mož beseda, ki pri njih velja ko drugod prisega. Vesel stopa Janko po mestu. Ogleduje, kaj bi kupil za Katinko in pa otrokoma. Marsiktera krčma ga spomni prazne mošnje in bolne glave. „Sam večni Bog bodi zahvaljen sto in stokrat,“ pravi Janko sam pri sebi, „da sem se odvadil te razuzdanosti in se rešil teh malopridnežev. Pijanec je res sama svinja. Da jaz nisem tak, se imam zahvaliti svoji Katinki. Bog me je ovaroval te grdobiye, davši mi tako modro ženo, ki me varuje kakor angelj varh.“

Večer je že bil. Janko napreže, prižge pipo, na vozu mrvo zvalja, pa založi, da bi

se ne gubila, skoči na voz, zaupije: hij, pa se odpelje domu. Konja tako naganja, da gre zmeraj v diru. Čez dan je bila velika soparica, na večer jelo se oblačiti in zdaj je bilo nebo s črnimi oblaki prevlečeno. Grmelo je in debele kaplje so padale; po velikih lužah so žabe regljale, grah zberajoče in dež napovedale.

„Dež me bo vjel, pa dobro me bo namočil, da pridem domu moker kakor miš, pa naj le gre, stopil se ne bom“, si misli Janko, pa mahne po vrancu, da izpod podkve iskra šine. Pot se je vila čez Jarovino, prav grda pot je bila, ki je šla ravno tukaj skozi gojzd. Mrak je nastajal, prav gosta tema se je delala, tako da bi jo bil lahko rezal in na kruh mazal kakor surovo maslo; veter je bučal in mogočne hraste majal, da je škripalo; čuki na vejah sedeči so čukali in sove so skovikale, kakor da bi se bili vrugi klicali; kakega domišljavega babjeverca bi bil res kurji pot oblival o tem ščukanju in skovikanju. Janko vozi bolj počasi, da bi kam ne zadel in ne prevrnil.

Zdajci skoči izza grma pes na štor poleg ceste pa laja, da se konj kvišku spenja; precej

na to pa se prikaže človek, s torbo in puško na ramah, znani logar Filip je bil.

„Tacega vremena pa še ne“, pravi logar nejevoljen, „tako vreči in se glasi, kakor da bi se po zraku lovile same čarodejke“, bližej k vozu stopaje.

„O, Janko, pa ti tukaj? kakor bi se bila zmenila, kakor nalaš skupaj zadeneva. Ravno danes sem sledil tatove; tam gori sem ná-nje prežal, cel ljubi dan, noter do zdaj; zdaj mi pa že preseda to čakanje; gospod grajščak, ki je sit, naj jih gre sam čakati; kaj bom jaz sedel pa čakal, žejen pa lačen ko lovski pes. Premočen sem do kože, da bi se od mene cedilo, ko bi me kdo ožel; okusil pa že od zjutraj nisem nič, kaj se pravi nič. Nič, bratec mej, takošno je — gojzdarsko, ali kakor se reče, logarsko življenje, povem ti, prav pasje življenje to.“

Janko ustavlja čilega vranca in reče poznemu došlec: „Ravno prav je, da se srečava, lahko te peljem do razpotja, tjakaj do tistega griča, od ondot pa nimaš veliko do doma. Pri takem vremenu bo dobra družtina. Le sem-kaj sedi.“ (Dalje prih.)

ličnih misli o izrednem občnem zboru 1. dne maja, razen enega gospoda, nihče med izvoljenih ni hotel sprejeti volitve, zato je treba nove volitve. Častite gospode društvenike tedaj kot bivši predsednik vljudno vabim, naj se obilo udeležijo nove volitve ter ne zabijo, da čitalnica je jako važen faktor narodnega življenja v Ljubljani, ki pa za to tudi v gospodarskem oziru mora na trdnih nogah stati.

Dr. Jan. Bleiweis.

(Prostovoljni požarni brambri) v Dolenjevsi pri Ribnici so cesar za napravo gasilnega orodja podarili 100 goldinarjev.

(Za stolnega prošta v Gorici) je neki odmenjen profesor morale v knez nadškofijskem bogoslovju in državni poslanec dr. Evgen Valussi.

(Poseben ponatis poročila o zboru antropologov,) ki je lani bil v Ljubljani, je prišel nedavno na svetlo. V tem poročilu se nahaja tudi sestavek prof. dr. Arnolda viteza Lušina o „krajnih in osebnih imenih na Kranjskem“ (über Orts- und Personennamen in Krain.) Morebiti kdo naših strokovnjakov ta v marsikterem obziru zanimivi članek vzame v pretres.

(Deželni odbor zoper biro). Nemškutarški deželni odbor je stavil deželnemu zboru predlog, naj se duhovenska bira postavno odpravi, ter namesto nje uvede denarni znesek. S tem predlogom hočejo nemškutarji med kmete in duhovščino zasejati sovraštvo; kajti vsak vé, kako našemu kmetu denarja manjka, in kako on vsakega sovraži, komur mora kak davek odrajtovati, med tem ko od svojih poljedelskih pridelkov raje in lože kaj dá. Marsikteremu duhovnu bi bilo morda ljubo, ko bi biro v denarjih dobil, ker je pobiranje v natori dostikrat sitno in tudi včasih problematične vrednosti; vendar moramo biti narodnjaki vsi za biro in zoper nov davek, ker vemo, kako našega kmeta vsak davek boli. Butasti „Tagblatt“ govori, da bi bila to sreča za kmeta v denarjih plačati, pa iz tega gleda ali velika neumnost ali pa hudobijo. Če kmet nema, se pri buri eno oko zatisne, ali pa še oba, če pa nastane iz tega davek, se bo neusmiljeno iztirjeval in to bo kmete razdražilo. V resnici, če bi bil „Tagblatt“ nalašč za to na svetu, da razpor seje in slovenskemu narodu škoduje, ne bi mogel hudobneje pisati! In kaj je neki deželnemu odboru bira na poti? Ali bi jo morda nemškutarji sami radi pobirali za „schulpfennig?“

(Iz prvega ohčnega zbora konjerejskega odseka c. kr. kmetiške družbe kranjske 2. dne t. m.) je „Novicam“ došlo sledeče poročilo: Zborovanje, kterega se je izmed dozdej vpisanih udeležilo 20 udov, in kteremu je predsedoval družbe kmetijske g. predsednik baron Wurzbach v pričo bil vladni zastopnik pl. Fladung, je gosp. predsednik pričel z nagovorom. Na kratko razloživši zgodovino konjerejskega odseka, ki je po želji c. kr. ministerstva poljedelskega na mesto bivše c. kr. konjerejske komisije stopil in je c. kr. kmetijski družbi samostojno pridružen, je nazoči zbor opozoril, da njegova naloga je danes ta, da si določi pravila in pa da voli si izvršujoči odbor. Gosp. Murnik, ud bivše c. kr. deželne konjerejske komisije, je bral zboru v posvetovanje predložena pravila, ki so bila sprejeta in po navetu dr. Jan. Bleiweisa le v 2 točkah nekoliko spremenjena. Po sprejetih pravilih so bili vsled §. 8. v odbor za 3 leta izvoljeni sledeči gospodje: Josip Frid. Seunig, Ivan Lukman, Ivan Murnik, dr. Schindler, ritmeister Wild, Vincenci Smola in pa Ed. Šlegel, kateri izmed sebe volijo prvomestnika in njega namestnika

in s sl. ministerstvom poljedelstva sklenejo pogodbo o pravilih, ktera pripadajo konjerejskemu odseku.

Razne reči.

— 100 let bode letos 29. dne meseca novembra, kar je umrla cesarica Marija Terezija. Naš domoljubni pisatelj pl. Radics je v spomin slavni cesarici spisal knjižico za ljudstvo, v kateri razklada mnogostranske razmere med sesarico Marijo Terezijo in deželo kranjsko v javnem življenju. Knjižica pride v zalogi marljivega tiskarja J. Krajca v Novomestu kmalu na svetlo. V različnih poglavjih te knjižice se nahaja tudi eno pod naslovom: „Slovenščina“, ki je prav posebno zanimivo.

— O čeških profesorjih na Ruskem je nedavno poročal „Pokrok“, da niso tam prav nič priljubljeni, ker se dajo rabiti kot orodje vladi, ktera je dostikrat v nasprotju z ljudskimi željami. O naših slovenskih profesorjih, ki so šli na Rusko, nismo še nič slišali, da bi se bili pritožili. Izrekamo pa pri tej priložnosti, da smo bili vedno s pregovorom „ostani doma, in preživi se pošteno“; vselej smo obžalovali, če je kak nadarjen in izobražen Slovenec zapustil domovino. Mi bi moralitrdno oklepali se najprej svoje domovine, saj ona ima za marljivega še dovolj kruha; upirati bi se morali navalu tujstva, in to bi lahko storili, ako ostanemo doma, ako se pa umikamo in hodimo drugam, kjer vedno le tujci ostanemo, naredimo prostor tujcem, da našo zemljo poplavijo, in bi nam skoraj v lastnem domu radi odrekli domovinsko pravico.

— V Toulouse na Francoskem hoteli so brezverski študentje napraviti procesijo brezvercev, ter so motivirali svojo prošnjo do magistrata, naj jim tako procesijo dovoli, s tem, da so prostomišljaki, in hočejo mestu pokazati, koliko jih imajo na svoji strani, češ, kar se katoličanom dovoli, se mora tudi njim dovoliti. Naj bi se prismojenci raje učili, ko take demonstracije delati! Župan jim je to prošnjo se ve da odbil.

— Dvoboji na Francoskem. Kakor kužna bolezen začeli so se na Francoskem množiti dvoboji. Komaj je bil Rochefort ranjen, bil se je že vrednik Lafite z grofom Dionom. Zdaj pa je napovedanih že pet novih dvobojev, večidel med pisatelji, umetniki in poslanci.

— Cesarica Marija Aleksandrova je po mnogoletnem bolehanju 3. dan t. m. umrla za pljučno sušico. Cesarica je bila 56 let stara hči nadvojvode Hesenskega Ljudevita II.; pri krstu je dobila imena Vilhelmina Augusta Sofija Marija, ktera je premečila, ko je iz protestavtovske vere prestopila v pravoslavno. Cesarica je bila jako duhovita gospa, bistrega uma in mišljenja, po katerem imela je velik vpliv na svojega melanholičnega soproga. Pravoslavna cerkev je imela malo tako pobožnih hčer, kakor je bila pokojna carica. Dala je stare cerkve obnavljati, nove zidati in oskrbovati z vsemi potrebščinami. Svojo vladarsko gorečnost in skrb za rusko cerkev iztezala je tudi na balkanski poluotok, posebno na Bulgarsko iztočno Rumelijo. Zato je tudi delala za oslobojenje tlačanih južnih Slovanov v Turčiji. Z obdarovanjem cerkvá je probudila in izdržavala nado teh Slovanov v pomoč Rusije, ktera jim je naposled tudi došla. Nič manj goreča ni bila carica tudi za humanitarne svrhe, leta 1876 je osnovala „društvo crvenog krsta“ (društvo rudečega križa,) ktero je tako blagotvorno de-

lovalo v Bulgariji in iztočni Rumeliji. Pozneje se je potem izgledu osnovalo tudi društvo rudečega križa v našem cesarstvu. Tudi šolam je bila krepka podpora. Ni čuda tedaj, da je pokojna carica bila tako visoko spoštovana in priljubljena ruskemu narodu.

— „Parlamentär“ se imenuje nov list, ki je te mesec začel 'po enkrat na teden izhajati na Dunaji in ki se sme imenovati naslednik v Pragu zamrlega lista „Epoche.“ Glavna vrednika sta mu Skrejšovsky in Bretter. Da ima prvi jako spretno pero, pričajo premnogi članki njegovi v „Politiki“ iz tiste dobe, ko je bil Skrejšovski še v soglasji s češkim narodnim klubom. Ako bode v novem listu zopet delal na edinost v domačem taboru, sme se ustanovitev novega lista hvalevredna in koristna imenovati; če pa misli nadaljevati pot, ki jo je bil nastopil z „Epoche“, bode gotovo malo vspeha in še manj slave imel.

— Slovestvo. Ilustrovane dějiny literatury věčobecné, spisuje V. Petru, zaklada V. Steinhauser, so nam došle v 10. in 11. sešitku, v kterih se nadalja obravnava framorska literatura pri najstarejših prebivalcih, pri Ibercih, Galih, za Rimljanov v poganstvu, potem v krščanstvu po redovnikih, vzlasti Benediktincih kaže se, kako je nastopila doba viteška, kateri je geslo bilo: „Moj Bog, moja žena in moj kralj“ — in kako so pršli na mesto nekdanjih bardov pevci trubaduri; kako so je za Karla Velikega likati jela domača proza in poezija, kakova je bila doba križarska, kako so iz svetopisemskih misterij izsnovale se prve dramatične predstave; kako so po tem oponovili nekdanje poganstvo v vedah in umetnijah. Znamenito je brati, kako so podpirali vladarji in vladarice pisatelje, pesnike, soloh umetnike; pa tudi, koliki sužnji so ti dostikrat bili. Mnogo izmed njih kaže se v slikah, nekaj vladnih mož, pisateljic, in tako se je izobrazil in dovršil novejši jezik francoski v res očitnih vzgledih.

Očitna zahvala.

Slavno zavarovalno društvo banka „Slavija“ vsako leto obilne svote daruje za dobrodelne namene. Med drugimi je tudi podporno društvo „Narodna šola“ že v drugič deležna znatnega daru v znesku sto goldinarjev, ktere je gospod Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“ izročil „Narodni šoli.“ Za ta blagi čin se najtoplejšje zahvaljuje

Narodne šole odbor.

Na vrtu c. kr. kmetijske družbe

se bode prihodnji torek 15. rožnika, zjutraj ob devetih po dražbi prodajali štirje kosi travnika za obe košnji sena in otave.

Vsak kos meri nekako po pol orala. — Trava je vsa sladka, za vsako živinsko plemo in prav lepa.

V čitalnični gostilnici v Ljubljani:

Odslej

Puntigamsko marcno pivo.

(2)

Val. Grčar.

Telegrafske denarne cene 11. junija

Papirna renta 73.90 — Sreberna renta 74.15 — Zlata renta 89.80 — 1860letno državno posojilo 132.25 Bankine akcije 833 — Kreditne akcije 280.25 — London 117.55 — — Ces. kr. cekini 5.53; — 20-frankov 9.35